

מדריך תל-אביב - יפו

וכך גדול אצלו הבלבול בנוגע ל- זיהוי רחובות תל-אביב. הנה אוס-רות, כידוע, תקנות תל-אביב קרי-את רחובות בשמות אנשים חיים ו-אולם בספרו של וילנאי נמצא בתל-אביב רחוב על שם הסופר ג. ה. טור-סיני (טורצינר) נשיא האקדמיה ללשון העברית יאריך ימים (ש-שמו הגלותי הקודם היה טורצינר), אלא שרחוב טורצינר בתל-אביב נק-רא באמת על שם אדם אחר, ש-שמו היה טורצינר. לפי מחברנו נקרא רחוב הרא"ש שבגבעת הרצל, על שם מחבר ספר הטורים, וכינויו „בעל הטורים“. בשעה שהכל יוד-עים, שמחבר ארבעת טורי שלחן ערוך, היה ר' יעקב, בנו של הרא"ש ולא רבנו אשר, אביו. ר"ת: רבנו אשר. כך מציין המחבר, שהרחוב „אלוף בצלות“, שבמרכז מסחרי נק-רא כך על הבצלים הנמכרים בשוק ולא זכר כי שם זה לקוח מיצי-רותיו של ח. ג. ביאליק בשם „אלוף בצלות“. והנה הוא רושם בקרית שלום רחוב בשם גוז'קוב ומבאר כי נקרא כך על שמו של המחזאי הגר-מני בעל המחזה „אוריאל אקוסטה“. ולא דייק, כי שמו של מחבר המח-זה „אוריאל אקוסטה“ הוא גוז'קוב ולא גוז'קוב. שנחפרסם במאה ה-קודמת בעולם כאמן מוסיקאי נפלא שניגן על כלי נגינה מיוחד שהכין שניגן בבירות אירופה ולפני מלכים ושרים (דב סדן כתב על גוז'קוב זה ספר מיוחד).

מדור מיוחד קבע המחבר בספרו בשם בתים היסטוריים ביפו-תל-אביב וכאן מוקדשים פרקים מיו-חדים לבתים „ההיסטוריים“ מלון חיים ברוך, בית חרושה שטיין, „קא-זינו גלי כנסת“ וביניהם בתים שאין להם כל עבר היסטורי ואינם קיימים עוד. אף לבית אחד העם ולבנין ה-גימנסיה „הרצליה“ שנמכרו ונהרסו ואינם עוד מוקדשים פרקים מיוחדים, ואילו ל„בית ביאליק“ שבו חי ויצר המשורר בעשר שנות חייו האחרו-נות והוא משמש עתה „מוזיאון ו-ארכיון ביאליק“ ובו כונס כל מה שיצר המשורר וכל מה שנכתב עליו ומאה וחמישים אלף איש מבקרים בו במשך השנה אין כל זכר ברשימת הבתים ההיסטוריים בתל-אביב. ואם המחבר מצא לנחוץ להכליל במישור „הבתים ההיסטוריים“ גם את „בית העם“ שנהרס כבר ועל תילו הוקם „בית אל על“, ואת „הבית האדום“ ואת המעון הראשון של עיריית תל-אביב שכבר נהרס, למה פסח על בית „מצודת זאת“ המתרומם עתה ל-תפארת בשתיים עשרה קומותיו ובו קשור חלק חשוב מתולדות העיר תל-אביב, ואם זכה ה„בית האדום“ ל-פרק מיוחד, למה נגרע כאן חלקו של בנין „בית הכנסת הגדול“ או בנין בית הכנסת הראשון בתל אביב ה-נמצא עדיין בכרם התימנים.

וכך אתה נתקל בספר זה שאינו מעודכן כלל, בהרבה טעויות ואי דיו-קים. ועל אלה לא תוכל לחפות גם כל הלמדנות והבקיאות שהמחבר השתדל להשקיע בספר זה ושגם בהן תמצא אי דיוקים.

קשה לדעת מה רצה זאב וילנאי לתת לנו בספרו זה, אם ספר תול-דות תל-אביב-יפו, אם מדריך ל-מטיילים, כי לפנינו כאן מין כוי ספ-רותי, ספק ספר תולדות וספק מד-ריך שימושי. מסתבר, שהמחבר הת-כוון להוציא את ספרו „מדריך ל-תל-אביב והסביבה“ במהדורה חד-שה מורחבת ולאחד בו היסטוריה, גיאוגרפיה ולמדנות עם הדרכה שי-מושית — ולא הצליח, כי הוציא מתחת ידו ספר ובו שיבושים רבים. המחבר מציין אמנם בביבליוגרפיה שבסוף הספר 175 מקורות שמהם שאב את ידיעותיו והבאותיו, אבל מקורות אחד וכשרון להשתמש ב-מקורות לתוד.

הנה ידוע, כי הנהלת העירייה עו-שה הכל כדי להסיר את ההנדלים בין שתי הערים, מבחינה כלכלית, סוציאלית וגם מבחינה לאומית תר-בותית לשם כך התליפו את שמות הרחובות ביפו בשמות עבריים לקו-חים מתוך עברה הקדום של יפו ה-ישראלית. ואולם לגבי מחברנו קיי-מים עדיין השמות הפריביים של ה-רחובות והוא מפרש אותם בתוך ה-רשימה האלפא-ביתית. וכך קוראים אנו אצלו רחוב הבעש"ט בשם רחוב „עאום ביי“ ורחוב „רויאל“ בשם „רחוב בוסטרוס“.